

OHJE TOIMIKORTEISTA SOSIAALIPALVELUISSA

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimikortteja ovat ammattikortti, henkilöstökortti ja toimijakortti. Muita myönnettäviä kortteja ovat varakortit ja testikortit. Yksityisille sosiaalipalvelujen tuottajille keskeisiä kortteja ovat **ammattikortti, henkilöstökortti ja toimijakortti**.

Korttien kohderyhmät tiiviisti:

- *Ammattikortti*: henkilöille, joilla on voimassa oleva ammattioikeus Valviran Terhikki- tai Suosikki-rekisterissä
- *Henkilöstökortti*: henkilöille, jotka työskentelevät sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla, mutta eivät ole alan ammattihenkilöitä
- *Toimijakortti*: henkilöille, jotka työskentelevät sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla, mutta eivät ole alan ammattihenkilöitä, eivätkä ole organisaation omaa henkilöstöä (esimerkiksi konsultit)

Korteista käytetään useampia ylätasoa käsitteitä. Näitä ovat ainakin varmennekortti, toimikortti, organisaatiokortti ja sote-kortti. Sosiaali- ja terveysalan ollessa kyseessä, kaikkien edellä mainittujen käsitteiden kohdalla tarkoitetaan kolmea ylle kirjattua korttia. Tässä ohjeessa ja jatkossa HALIn viestinnässä käytetään korteista ensisijaisesti yläkäsitettä toimikortti.

Asiakastietoja käsittelevät henkilöt, palvelunantajat, tietotekniset laitteet ja valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut on tunnistettava todentamalla. Jotta vaadittavien tietojen kirjaaminen ja vieminen asiakastiedon arkistoon onnistuu, tulee henkilöllä olla voimassa oleva toimikortti. Toimikortilla on mahdollista tunnistautua luotettavasti sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmiin ja tehdä sähköisiä allekirjoituksia.

Toimikorttien haku- ja myöntöprosesseissa sekä mm. hankkimisesta aiheutuvien kustannusten kohdentumisessa on eroja. **Tässä ohjeessa toimikortteja tarkastellaan ensisijaisesti korteista aiheutuvien kustannusten kohdentumisen näkökulmasta.** Ohje sisältää kohdat ”Henkilö on ammattihenkilö” ja ”Henkilö on muu kuin ammattihenkilö”.

HENKILÖ ON AMMATTIHENKILÖ

Henkilö merkitään sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilörekisteriin (Terhikki tai Suosikki), kun hänelle on myönnetty sosiaali- tai terveydenhuollon ammattioikeus Suomeen. Sosiaali- ja/tai terveydenhuollon ammattihenkilöt käyttävät **ammattikorttia**.

Lainsäädäntö tai mikään muukaan viranomaisten ohjaus ei ota kantaa siihen, kenen vastuulla on hankkia ammattikortti, kortinlukija, ohjelmistot tai kenen vastuulla ovat kokonaisuudesta aiheutuvat kustannukset. **Ammattikortti on maksuton**, mutta julkisen terveydenhuollon rekisteröintipisteet voivat periä rekisteröintipalveluistaan maksun.

Ammattikortin työntekijä hankkii itse. Työnantaja voi kuitenkin oman harkintansa mukaan osallistua kortin hankkimisesta aiheutuviin kustannuksiin esimerkiksi maksamalla rekisteröintipisteen palvelumaksun ja/tai antamalla työntekijän hoitaa kortin tilaamisen tai noutamisen työajalla.

Ammattikortista

- Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattikorttia haetaan henkilökohtaisesti rekisteröijänä toimivalta organisaatiolta
- Ammattikortti sisältää haltijansa sähköisen henkilöllisyyden. Kortti ei sisällä organisaatitietoja
- Kortti on henkilökohtainen, eikä sitä saa luovuttaa toisen henkilön käytettäväksi
 - Kortti on sidottu kortinhaltijan ammattioikeuteen
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö käyttää korttia valtakunnallisesti kaikissa sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioissa
 - Kortti siirtyy henkilön mukana hänen vaihtaessa esimerkiksi työpaikkaa
- Ammattikortilla on mahdollista tunnistautua luotettavasti sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmiin ja tehdä sähköisiä allekirjoituksia
- Kortinhaltija on vastuussa ammattikortin käytöstä ja kortilla tekemistään oikeustoimista ja niiden taloudellisista seuraamuksista
- Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattikortin haltijan on noudatettava varmenteen käytössä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annettuun lakiin ja sähköisestä lääkemääräyksestä annettuun lakiin sisältyvää sääntelyä
- Ammattikortti on voimassa viisi vuotta, ellei henkilön ammattioikeuteen liity jokin voimassaoloaikaa rajoittava tekijä

HENKILÖ ON MUU KUIN AMMATTIHENKILÖ

Organisaatiossa toistaiseksi, määräaikaisesti tai hetkellisesti työskentelevät muut kuin sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt (ei ammattioikeutta) käyttävät tunnistautumiseen **henkilöstökorttia** tai **toimijakorttia**. Henkilöstö- ja toimijakortit ovat sidottuja organisaatioon, mutta käytöltään kortit ovat henkilökohtaisia.

Sote henkilöstö- tai toimijakorteista

- Sopimuksen korttien hankinnasta hoitaa työnantaja, mutta jokainen työntekijä kuitenkin tilaa ja noutaa oman korttinsa rekisteröintipisteestä itse
- Työnantaja määrittelee palvelusuhdetodistuksessa tilattavan kortin tyyppin. Jos työntekijällä on työtehtäviensä puolesta oikeus maksuttomaan henkilöstökorttiin, tällöin työnantaja jättää maksullisuus- kohdan palvelusuhdetodistuksesta ruksimatta
- Kortti sisältää haltijansa sähköisen henkilöllisyyden. Kortissa on lisäksi organisaatitieto ja organisaation henkilölle myöntämä sähköpostiosoite
- Kortti on henkilökohtainen, eikä sitä saa luovuttaa toisen henkilön käytettäväksi
 - kortti on sidottu kortinhaltijan työsuhteeseen/organisaatioon
 - korttia käytetään siinä organisaatiossa, johon se on hankittu
 - kortti ei siirry henkilön mukana hänen vaihtaessa työpaikkaa

- Sote henkilöstö- tai toimijakortilla on mahdollista tunnistautua luotettavasti sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmiin ja tehdä järjestelmissä kirjauksia sekä tehdä sähköisiä allekirjoituksia
- Henkilöstö- ja toimijakorteilla kortinhaltija pystyy tekemään mm. kantakirjauksia ja potilastietojärjestelmien yms. kirjauksia sen mukaan, miten henkilölle on järjestelmiin annettu käyttöoikeuksia. Henkilöstö- tai toimijakorteilla ei kuitenkaan pysty allekirjoittamaan reseptejä (vaikka henkilöllä olisi olemassa ammattioikeus, mutta ei ammattikorttia)
- Kortinhaltija on vastuussa kortin käytöstä ja kortilla tekemistään oikeustoimista. Varmenteen haltija toimii itsenäään, mutta kuitenkin organisaation lukuun
- Kortit ovat voimassa viisi vuotta, ellei voimassaoloon liity jokin voimassaoloaikaa rajoittava tekijä

Työnantajan näkökulmasta henkilöstö- ja toimijakorteilla on muutama keskeinen ero suhteessa ammattikorttiin. **Henkilöstökortit ja toimijakortit ovat organisaatiokohtaisia. Ne ovat sidottuja organisaatioon ja työsuhteeseen.** Kortit sisältävät käyttäjänsä sähköisen identiteetin, kuten ammattikortitkin, mutta kortin omistaa organisaatio.

Henkilöstö- ja toimijakorttien hankkimisesta aiheutuvat kustannukset hoitaa työnantaja, koska kortit ovat työnantajan omaisuutta. Työnantaja voi vaikuttaa siihen, tilaako ja noutaako työntekijä valmiin kortin rekisteröintipisteestä työajalla vai työajan ulkopuolella. Tästä jokainen työnantaja tekee oman linjauksensa.

- Sote- henkilöstö- ja toimijakorttien hankkiminen edellyttää työnantajan tekemään toimikorttisopimuksen Digi- ja väestötietoviraston verkkoasioinnissa. Samalla kortteja hankkivan organisaation on valtuutettava jokin tietty rekisteröintipiste tekemään korttitilaukset. (Työntekijä ei voi tehdä toimikorttisopimusta, eikä valtuutusta.)
 - Sopimukset tehdään verkkoasioinnissa. Tämä edellyttää, että ensin verkkopalveluun luodaan tili. Tilin luojana kannattaa olla henkilö kenellä on myös allekirjoitusoikeus sopimukseen, sillä sopimukseen sitoudutaan jo ennen niiden varsinaista allekirjoittamista
- Jos työsuhde päättyy, eikä korttia enää tarvita, kortin sulkee (sulkupalvelu) joko työntekijä itse tai valtuutettu rekisteröintipiste saatuaan kortin sulkupyynnön heitä valtuuttaneelta organisaatiolta

Henkilöstökortti on tarkoitettu sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiossa sellaiselle henkilöstölle, jolla ei ole ammattioikeutta Valviran Terhikki- tai Suosikki-rekisterissä. Henkilöstökortti voidaan hankkia esimerkiksi hierojalle, toimiston tai tietopalvelun työntekijöille. Henkilöstökortti on voimassa viisi vuotta.

- Sote-henkilöstökortti on maksuton silloin, kun korttia tulee käyttämään henkilö, joka työssään kirjautuu potilastieto-/asiakastietojärjestelmiin
- Rekisteröintipisteet veloittavat kortin hankinnasta omat palvelumaksunsa

Toimijakortti on tarkoitettu organisaation ulkopuolisille toimijoille, jotka työskentelevät sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioissa. Toimijakortti voidaan hankkia esimerkiksi tietojärjestelmätoimittajille tai it-konsulteille.

- Toimijakortit ovat organisaatiolle aina maksullisia

Lisäksi rekisteröintipisteet veloittavat kortin hankinnasta omat palvelumaksunsa

Lisätiedot

Digi- ja väestötietoviraston toimikorttisopimukset ja valtuutukset: varmennepalvelut@dvv.fi

Lisätietoja [DVV:n nettisivuilla](#).

Jarno Talvitie

Asiantuntija, elinkeinoasiat

050 569 5755

jarno.talvitie@hyvinvointiala.fi